مردم سالاری

حاکمیت حق مردم است

شنبه ۱۱ اسفند ۱۴۰۳ - ۳۰ شعبان ۱۴۴۶ - ۱ مارس ۲۰۲۵ - سال بیست وچهارم - شماره ۶۴۸۹ - ۱۲ صفحه - ۱۰۰۰۰ تومان

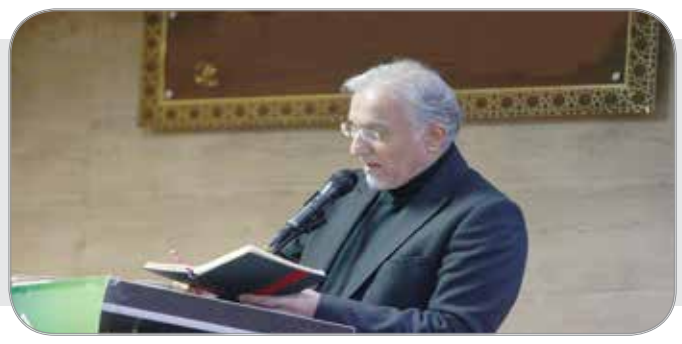

اقتصادی مبتنی بر سوداگری و سفته‌بازی امکان بقا ندارد

گروه سیاسی: حسین راغفر، در بیست و سومین کنگره حزب مردم‌سالاری درباره مسئله سیاست‌های اقتصادی و بحران اجتماعی با اشـــاره به اینکه سیاست‌های اقتصادی بعد از جنگ تحمیلی که تحت عنوان سیاست‌های تعدیل ساختاری عمل شد و به توصیه‌های بانک جهانی و...

صفحه ۷

کواکبیان در بیست و سومین کنگره حزب مردم سالاری:

مبانی ایدئولوژی در سیاست خارجی بر محور منافع ملی تعریف شود

انتخاب دبیرکل و اعضای جدید دوازدهمین دوره شورای مرکزی حزب مردم سالاری

صفحات ۶ و ۷

تیم‌سازی برای تاثیرگذاری بر تصمیم‌سازی

گروه مخالفان FATF در مجمع تشخیص که اعمال تحریم‌ها را بر اقتصاد کشور بی اثر می‌دانست حالا آثار مخرب تحریم‌های آمریکا بر اقتصاد کشور را می‌پذیرد. پرسش آنجاست که چقدر باید بگذرد که این گروه منکر نقش FATF مثل حالا از نظر خود برگردد؟ این روزها بحث تصمیم گیری مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لوایح مرتبط به FATF دوباره داغ شده است. برخی نپیوستن به...

صفحه ۲

مسکو نگران برخورد سخت تهران و واشنگتن

«آشـــتی جدید میان دونالد ترامپ و ولادیمیر پوتین ممکن اســـت زمینه‌ساز بازگشت مذاکرات هسته‌ای ایران باشـــد. این مذاکره در صورتی که طرفین به توافقی صلح‌آمیز در اوکراین دست یابند، می‌تواند منجر به همکاری استراتژیک در حوزه‌های متنوع میان واشنگتن و مسکو شود.» دیدار وزرای خارجه فدراسیون روسیه و ایالات متحده آمریکا در پایتخت عربستان سعودی در کنار...

صفحه ۱۰

وداع کردهای ترکیه با اسلحه

عبدالله اوجالان موسس حزب کارگران کردستان ترکیه (پ.ک.ک) که از سال ۱۹۸۴ مبارزه مسلحانه علیه دولت این کشور را آغاز کرد، روز جمعه در پیامی از این گروه خواست تا سلاح‌ها را زمین گذاشته و با انحلال خود به «گفت‌وگوی دموکراتیک» و «دموکراســـی برادرانه» روی آورد. اوجالان ۷۵ ساله که از سال ۱۹۹۹ در جزیره ایمرالی در نزدیکی استانبول حبس است، پیام مکتوب خود را به...

صفحه ۱۱

یادداشت

سود و زیان استیضاح همتی

ایمان اسلامی بین

استیضاح عبدالناصر همتی، وزیر امور اقتصادی و دارایی ایران، که قرار اســـت در تاریخ ۱۲ اسفند ۱۴۰۳ در مجلس شـــورای اســـلامی برگزار شود، بحث‌های داغی را در محافل سیاســـی و اقتصادی کشـــور به راه انداخته است. این اقدام که با امضای ۹۱ نماینده مجلس اعلام وصول شده، در شرایطی مطرح شده که اقتصاد ایران با چالش‌های جدی از جمله افزایش نرخ ارز، تورم بالا و مشکلات معیشتی روبه‌رو اســـت. اما آیا این استیضاح می‌تواند به نفع اقتصاد ایران باشد یا صرفاً به بی‌ثباتی بیشتر منجر خواهد شـــد؟ در این یادداشـــت تلاش می‌کنم با نگاهی تحلیلی و بی‌طرفانه به این موضوع بپردازم.

دلایل مطرح شده برای استیضاح

موافقـــان اســـتیضاح همتی، از جملـــه برخی نمایندگان مجلـــس، معتقدند که عملکـــرد او در مدیریت اقتصاد کشور ناکارآمد بوده است. افزایش شـــدید قیمت ارز در بـــازار آزاد (از حدود ۵۹ هزار تومان به ۹۱ هزار تومان در شـــش ماه گذشـــته)، تشـــدید کســـری بودجه و ناتوانی در کنترل تورم که برای اولین بار در ۱۲ ماه گذشـــته از ۳۵ درصد عبور کرده، از جمله انتقادات اصلی است. برخی نیز به تصمیمات جنجالـــی مانند تلاش برای واگذاری ایران خودرو به شرکت کروز - که پیش‌تر با اتهامات فساد مواجه بوده - اشـــاره می‌کنند و این موارد را نشانه ضعف مدیریت اقتصادی همتی می‌دانند. آنها استدلال می‌کنند که ادامه حضور او در این سمت به زیان معیشـــت مردم و اقتصاد کشور خواهد بود و برکناری‌اش می‌تواند فرصتی برای اصلاح مســـیر باشد.

استدلال مخالفان استیضاح

در مقابـــل، مخالفـــان اســـتیضاح - از جملـــه رئیس‌جمهور مسعود پزشکیان و برخی کارشناسان اقتصـــادی - معتقدند کـــه این اقدام در شـــرایط کنونی نه‌تنها کمکی به بهبود اوضاع نمی‌کند، بلکه می‌تواند به بی‌ثباتی اقتصادی دامن بزند. پزشکیان تأکید کرده که سیاست‌های پولی و ارزی کشور در جلسات سران قوا و با حضور تیم اقتصادی دولت و مجلس تصمیم‌گیری شده و انداختن تمام تقصیرها به گردن همتی، بی‌انصافی است. او همچنین هشدار داده که اخبار مربوط به اســـتیضاح، خود به تنهایی بازار را دچار نوسان می‌کند و این تلاطم در شرایط شکننده فعلی به ضرر مردم خواهد بود.

کارشناســـانی مانند اسماعیل گرامی‌مقدم نیز با اشـــاره به تجربه و تخصص همتی در حوزه اقتصاد، اســـتیضاح او را عجولانه و سیاســـی می‌دانند. آنها اســـتدلال می‌کنند که مشـــکلات اقتصادی ایران ریشـــه‌ای عمیق‌تر از عملکرد یک فرد دارد و بیشتر به تحریم‌ها، ساختار معیوب اقتصاد، و سیاست‌های خارجی وابسته اســـت. به گفته این گروه، تا زمانی که این مسائل بنیادی حل نشود، تغییر وزیر اقتصاد نمی‌تواند تحول چشمگیری ایجاد کند.

فرصت یا تهدید؟

برای پاسخ به این پرسش که آیا استیضاح به نفع اقتصاد است یا نه، باید چند جنبه را بررسی کنیم:

۱- ثبات بازارها: اقتصاد ایران به شدت به اخبار و انتظارات حساس است. اعلام استیضاح همتی در هفته‌های اخیر به خودی خود شوک‌هایی به بازار ارز و طلا وارد کرده است.

اگـــر این روند به برکناری او منجر شـــود، عدم اطمینان در مورد جانشـــین و سیاست‌های جدید می‌تواند این نوسانات را تشدید کند. در مقابل، اگر استیضاح رأی نیاورد و همتی ابقا شود، ممکن است اعتماد نســـبی به بازار برگردد، اما انتقادات ادامه‌دار نمایندگان می‌تواند همچنان سایه‌ای از بی‌اعتمادی بر عملکرد او بیفکند.

۲- زمان‌بندی و شـــرایط کشـــور: دولت پزشکیان کمتر از شش ماه از عمر خود را پشت سر گذاشته و هنوز در حال تثبیت است. طرح استیضاح در این مقطع، چه موفق شـــود چه نه، می‌تواند به تضعیف دولت و کاهـــش هم‌افزایی میان قوا منجر شود. در شـــرایطی که ایران با تحریم‌های شدید و فشـــارهای بین‌المللی روبه‌رو است، برخی معتقدند که وحـــدت و فرصت دادن به دولـــت برای اجرای برنامه‌هایش، منطقی‌تر از تغییرات شتاب‌زده است.

۳- کارنامـــه همتی: نمی‌توان انـــکار کرد که همتـــی یک اقتصاددان با تجربه اســـت که پیش‌تر در بانک مرکزی و معاونت وزارت اقتصاد نقش‌های کلیدی داشته است. اما منتقدان می‌گویند که او در مقام وزیر اقتصاد نتوانسته وعده‌های خود مبنی بر ایجاد «اقتصاد قوی» را عملی کند. آیا این ناکامی به ضعف او برمی‌گردد یا به محدودیت‌های ساختاری؟ پاســـخ به این سؤال می‌تواند تعیین‌کننده باشد، اما شواهد قطعی برای قضاوت نهایی هنوز کافی نیست.

استیضاح همتی در شرایط کنونی بیشتر شبیه شمشیری دو لبه است.

از یک ســـو، می‌تواند فرصتی برای بازنگری در سیاست‌های اقتصادی و پاسخگویی دولت باشد و از سوی دیگر، خطر تشدید بی‌ثباتی و تضعیف اعتماد عمومـــی را به همراه دارد. به نظر می‌رســـد که این اقدام در حال حاضر بیشـــتر از آنکه ریشـــه در یک استراتژی اقتصادی روشن داشته باشد، رنگ و بوی سیاسی دارد و ممکن است به جای حل مشکلات، به پیچیده‌تر شدن آنها منجر شود.

یادداشت

قربانیان خاموش

علی گلستانی

چالش‌ها و ناهنجاری‌های انباشـــته در مناطق کردنشـــین ایران کماکان کاملا بی‌سروصدا قربانی می‌گیـــرد. از مهم‌تریـــن چالش‌هـــای موجود در مناطق کردی می‌توان به ناپدیدشـــدن، ربایش و گروگان‌گیری توســـط گروه‌های مسلح مستقر در خارج از مرزها اشاره کرد.

آنچـــه این چالـــش را بیش از پیـــش دردناک می‌کند، این است که این موضوع در داخل کشور کمتر مورد توجه قرار گرفته است. به عبارت دیگر، ناپدیدشدن، سوءاستفاده نظامی از کودکان، ربایش و... پدیده‌هایی هستند که اطلاعات و آمار دقیقی درباره آنها وجود ندارد.

بـــه دلیل نبـــود آمار دقیـــق از تعـــداد نفرات، جنسیت، سن و نوع خروج آنها از کشور، نمی‌توان اطلاعات دقیقی از قربانیـــان فعالیت‌ها و اقدامات گروه‌های مســـلح مدعی حقوق کُـــردی ارائه داد؛ اما یکـــی از مهم‌تریـــن وجوه این قربانی‌شـــدن، خاموش‌بودن آن یـــا همین فقدان اطلاعات دقیق و مستند است.

حتی بالاتـــر از این می‌توان به این پرداخت که این موضوع آنچنان که باید مورد توجه قرار نگرفته و ضـــرورت پرداختن به آن هم چندان جدی تلقی نشده است.

به عبارت دیگر می‌توان گفت این موضوع هنوز در مقـــام یک چالش جدی برای دســـت‌اندرکاران امنیتی کشور تلقی نشده است.

این موضـــوع می‌تواند تحت تأثیـــر مؤلفه‌های متفاوتی شکل گرفته باشد که در عین تنوع نتیجه یکسانی داشته است.

اگرچـــه چرایی تداوم این وضعیت مهم اســـت و در ادامه مورد بررســـی قرار می‌گیرد، اما نتیجه تغییری نمی‌کند. نمی‌توان به‌طور دقیق از ابعاد این پدیده‌ها سخن گفت.

اینکه چه تعداد از این افراد به شکل داوطلبانه به این گروه‌ها پیوســـته‌اند مشخص نیست. اینکه چه تعداد از این افراد به اجبار به این گروه‌ها تمایل پیدا کرده‌اند نیز مبهم است.

اینکـــه چه تعـــداد از این افـــراد، فریب‌خورده مانورهای فریبکارانه این گروه‌ها بوده‌اند، در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. برخـــی از این نمونه‌ها می‌تواند مصـــداق ربایش، گروگان‌گیری خـــارج از مرزها و ناپدیدسازی اجباری باشد.

۱- کم‌توجهی دولت‌ها به وضعیت معیشـــتی، فرهنگی و اجتماعی مناطق مرزنشین؛ در سال‌های پـــس از انقـــلاب، دولت‌ها تحت تأثیر شـــرایط و اولویت‌های خود نســـبت به وضعیت معیشـــتی، فرهنگـــی و اجتماعی مناطق مرزنشـــین کم‌توجه بوده‌اند و همین امر باعث شده چالش‌های فرهنگی و اجتماعی فراوانی در این مناطق شکل بگیرد که کانـــون خانـــواده را هدف قرار داده و بســـیاری از کودکان خانواده‌های دارای ناهنجاری یا سابقه بزه را مستعد پیوستن به این گروه‌های مسلح کند.

۲- عـــدم آگاهـــی عمومی و وجود بـــاور غلط؛ بسیاری از مردم ســـاکن مناطق مرزنشین نه‌تنها نمی‌داننـــد در صورت بروز هر یـــک از پدیده‌های فوق‌الذکر چه کاری انجام بدهند، بلکه ســـعی در کتمان بروز این موارد دارند.

آنچه شاید برای بسیاری از این قربانیان در این مســـیر رخ داده باشـــد، مثال آهوی دور از گله‌ای اســـت که دیگر خود را بی‌پشـــت و پناه می‌بیند و شـــاید چشـــم امیدی به حمایت از ســـوی گله ندارد.

شاید می‌داند آینده شـــومی در انتظار او است، اما خـــود را جدا از گله می‌بیند و شـــاید هم دور، شـــاید هم به این فکر می‌کند که گله در حمایت از او تلاشـــی نمی‌کند، شاید همه چیز را پشت سر خود خراب‌شده می‌بیند و این چرخه هر بار قربانی بیشتری می‌گیرد. گویی، قاعده این است.

او می‌بیند که اگر کودکی در تهران، در اصفهان، شـــیراز و تبریز و... ربوده شود، چه سروصداها که نمی‌شـــود که البته درست و بجاست. ولی احتمالا بارها شـــاهد قربانی‌شـــدن اطرافیان خود بوده که نـــه خانواده‌ها، نه رســـانه‌ها و نهادهای مدنی و نه شاید نهادهای دیگر در پیگیری حقوق آنها ندایی شایسته سر نداده‌اند.

۳- نقش و تشـــویق خانواده‌ها در این وضعیت؛ نقـــش خانواده‌ها فقط به نمونه‌هـــای بالا محدود نبوده و می‌توان شـــاهد نقش‌آفرینی منفی آنها در بروز این قبیل پدیده‌ها بود.

در مواردی خانواده، فرزندان خود را تشـــویق یا حتی مجبور به عضویت در این گروه‌ها می‌کند که ناشی از انگیزه‌های متفاوتی است.

خانواده به دلیل فشـــار ناشـــی از شـــرایط بد اقتصادی، وجـــود برخی انگیزه‌هـــای واگرایانه یا انتقام‌جویی ناشـــی از حس قربانی‌انگاری یا حتی در ازای عواید مالی و به‌اصطلاح حقوق، دســـت به این اقدام می‌زند. این موضوع زمانی که سابقه این گرایش‌ها و عضویت‌ها در خانواده یا خانواده درجه دو افراد وجود داشـــته باشد، به مراتب ساده‌تر رخ می‌دهد.

مردم مناطق کُردنشـــین ایران قربانی وضعیتی هستند که شاید نقش کمتری در شکل‌گیری آن داشته‌اند.

درست اســـت که درصد کمی از مردم قربانی مطامـــع این گروه‌هـــا و چالش‌های ناشـــی از آن شده‌اند، اما وجود یک نفر هم زیاد است و البته آن یک نفر هم شهروند ایران است. علاوه بر این دولت باید با آثار و پیامدهای این چالش‌ها و حتی نحوه تعامل خود با آنها روبه‌رو شود.

گزارش روز

فایننشال تایمز از آمریکا انتقاد کرد

ترامپ دشمن اروپا

روزنامه فایننشـــال تایمز با اشاره به مواضع تیم دونالد ترامـــپ درباره اوکراین، آن را به منزله فاصله گرفتن از کی یف و نقـــش آمریکا در دوران پس از جنگ قلمداد کرد و نوشت: آمریکا اکنون به دشمن غرب تبدیل شده است.

این روزنامه گزارش خود را با اشـــاره به بخشـــی از ســـخنان فرانکلین روزولت سیاســـتمدار پیشین آمریکایـــی در اولیـــن ســـالگرد امضای «منشـــور آتلانتیـــک» آغاز کرد و افزود: «آزادی و اســـتقلال، امروز در جهان در خطر اســـت. اگر نیروهای فاتح با موفقیت مقاومت نمی‌کردند و شکست نمی‌خوردند، نه آزادی، نه اســـتقلال و نه فرصت آزادی برای هیچ ملتی وجود نداشـــت». به نوشته فایننشال تایمز، به این ترتیب فرانکلین روزولت اولین ســـالگرد منشور آتلانتیک را که بین او و وینســـتون چرچیل در ۱۴ اوت ۱۹۴۱ توافق شده بود، گرامی داشت.

این رســـانه افزود: با گذشـــت نیم قرن و سقوط اتحاد جماهیر شوروی سابق، دستکم عقلانی است که امیدوار باشـــیم چنین ایده‌آل‌هایی در سراســـر جهان تحقق یابد. اما این طور نیست. امروز نه تنها حکومت‌های استبدادی به شکل فزاینده‌ای اعتماد به نفس یافته‌اند بلکه آمریکا نیز به سمت آنها حرکت می‌کند. این درســـی اســـت که در دو هفته گذشته گرفتیـــم. اکنـــون آزادی به اندازه ســـال ۱۹۴۲ در خطر نیست اما خطرات واقعی هستند. این روزنامه انگلیســـی در ادامه به سه مورد از اظهارات مقام‌های تیم ترامپ در مناسبت‌های مختلف برای اثبات ادله خود استفاده کرد و نوشت: اولی، سخنرانی وزیر دفاع ترامپ در ۱۲ فوریه و در نشست گروه تماس دفاعی اوکرایـــن در مقر ناتو بود. وی به اروپایی‌ها گفت که اکنون باید تصمیم بگیرند. آمریکا اکنون اساسا نگران مرزهای خود و چین اســـت. خلاصه این که، حفظ امنیت اروپا امری لازم برای اعضای اروپایی ناتو است. بخشی از این اروپا باید سهم اصلی را در کمک‌های آینده در زمینه ســـلاح‌های مرگبار و غیرمرگبار به اوکراین داشته باشد. دومین رویداد، سخنرانی جی دی ونس معاون ترامپ در کنفرانس امنیتی مونیخ در تاریخ ۱۴ فوریه بود. وی مشخصا گفت که «نگران تهدیدها از درون و عقب‌نشـــینی اروپـــا از برخی از ارزش‌های بنیادینی اســـت که آمریکا در آن شریک اســـت». وی به عنوان مثال به تهدید ناشی از اقدام دولت رومانی در لغو انتخابات در این کشـــور اشاره کرد و گفت: اروپایی‌ها بهتر از آمریکایی‌ها می‌دانند که وقتی دشمنان آزادی از طریق انتخابات به قدرت می‌رسند چه اتفاقی می‌افتد.

فایننشال تایمز خاطرنشان کرد، اما اروپایی‌ها این را هم می‌دانند که رئیس او، ترامپ، چهار سال پیش نتیجـــه انتخابات را باطل کرد. مثال «دیگ به دیگ می‌گوید روی تو سیاه است»، به ذهن می‌رسد. مورد سوم، مذاکرات درباره آینده اوکراین است. وزیر دفاع امریـــکا با بیان این که امـــکان بازپس گیری اراضی اوکراین و ملحق شدن آن به ناتو وجود ندارد، نشان داد که شـــروط مهم ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه را پذیرفته است.

بازدید استاندار هرمزگان از پالایشگاه نفت آفتاب

استاندار هرمزگان به همراه دبیر ستاد تسهیل و رفع موانع تولید کشور، مدیرکل دفتر اقتصادی نهاد ریاست جمهوری، مدیـــران وزارت صنعت معـــدن و تجارت، رئیس کمیسیون هیدروکربن شـــیمیایی و گاز اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشـــیمی و همچنین جمعی از مســـئولان اســـتانی ضمن بازدید از پروژه‌های در حال اجرا، از نزدیک در جریان فرآیند تولید و صادرات ۵۶مین شرکت بزرگ کشور قرار گرفتند.

در این بازدید گزارشی از اقدامات انجام شده به ویژه در حوزه توســـعه پروژه‌ها، افزایش ظرفیت تولید، فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی، جذب نیروهای متخصص بومی و پیشنهاداتی در مورد گسترش حوزه فعالیت و کمک به رفع ناترازی و همچنین موانع گسترش و توسعه صنعت به مسئولان ارائه گردید.